

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS ĮSTATYMO NR. VIII-2043
6, 10, 22, 22¹, 23, 26 IR 27 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS MOTORINIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ
REGISTRACIJOS MOKESČIO ĮSTATYMO NR. XIII-2690 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 6, 10, 22, 22¹, 23, 26 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – SEAKĮ projektas), Lietuvos Respublikos motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo Nr. XIII-2690 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – TPRMĮ projektas) (toliau kartu – įstatymų projektai) parengti siekiant įgyvendinti:

1) Ekonominės plėtros ir bendradarbiavimo organizacijos (toliau – EBPO) pateiktas rekomendacijas Lietuvos įmonių valdymo sistemos atitikties EBPO nustatytiems standartams užtikrinimui;

2) Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, valstybės prioritetiniame projekte „Optimali valstybinių įmonių ir viešojo valdymo sistema“ nurodomą tikslą – peržiūrėti juridinių asmenų teisinių formų, kuriomis veikia valstybė, rūšis;

3) Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, V misijos (prioriteto) 5.6 Vyriausybės programos projekto „Optimali valstybės įmonių ir viešojo valdymo sistema“ 5.6.1 darbą – numatyti valstybės įmonių pertvarkymą į kitos teisinės formos juridinius asmenis;

4) Valstybės valdomų įmonių pertvarkos ir valdymo centralizavimo priemonių plano, kuriam pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. sausio 11 d. pasitarime (protokolo Nr. 1, 1 klausimas), 31 priemonę „Valstybės įmonės „Regitra“ pertvarkymas į akcinę bendrovę“.

Įstatymų projektai parengti siekiant sudaryti teises prielaidas pertvarkyti valstybės įmonę „Regitra“ į akcinę bendrovę. Baigus šią pertvarką, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos reguliavimo srityje neliktų įmonių, turinčių valstybės įmonės teisinę formą, taip būtų įgyvendintas įsipareigojimas Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai peržiūrėti valstybės valdomų įmonių teises formas, todėl įstatymų projektuose siūloma patikslinti Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (toliau – SEAKĮ) ir Lietuvos Respublikos motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatymo (toliau – MTPRMĮ) nuostatas, kuriose vietoje valstybės įmonės „Regitra“ (toliau – Įmonė) siūloma nurodyti akcinę bendrovę „Regitra“, kuri ir toliau vykdys SEAKĮ ir MTPRMĮ atskiruose straipsniuose nurodytas funkcijas.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų rengimą inicijavo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu Įmonė vykdo šias jai deleguotas funkcijas:

-

Kandidatų į vairuotojus egzaminavimas

Įmonė turi 14 egzaminų centrų visoje Lietuvoje. Praktinių vairavimo įgūdžių patikrinimo egzaminai organizuojami 12-oje centrų.

Per metus Įmonė surengia apie 110 tūkst. vairuotojų teorijos egzaminų ir apie 140 tūkst. praktinių įgūdžių patikrinimo egzaminų.
-

Vairuotojo pažymėjimų išdavimas

Įmonė išduoda bei keičia vairuotojo pažymėjimus. Per metus išduodama apie 200 tūkst. naujų vairuotojo pažymėjimų asmenims, įgijusiems teisę vairuoti arba keičiantiems nebegaliojantį vairuotojo pažymėjimą.

Nuo 2020 m. pradėti išduoti tarptautiniai vairuotojo pažymėjimai vairuotojams, keliaujantiems užsienio šalyse, nepriklausančiose ES ar EEE, kurių išduodama apie 3 tūkst. per metus.

Įmonei pavesta savo lėšomis saugoti galiojančius vairuotojo pažymėjimus asmenų, kuriems buvo laikinai apribota teisė vairuoti.
-

Transporto priemonių registracija

Įmonė teikia transporto priemonių registravimo paslaugas: įregistruoja naujas transporto priemones, išregistruoja, atlieka transporto priemonių autentiškumo tikrinimą, keičia registracijos duomenis pasikeitus transporto priemonės duomenis ar jos valdytojui.

Per metus vidutiniškai aptarnaujama apie 1 mln. klientų.
-

Transporto priemonių registracijos mokesčio administravimas

Nuo 2020 m. liepos 1 d. Įmonė administruoja transporto priemonių registracijos mokestį.

Per metus į valstybės biudžetą surenkama daugiau kaip 30 mln. Eur.

Įmonė mokesčio administravimui negauna finansavimo iš valstybės biudžeto, administravimo funkciją vykdo savo lėšomis.
-

Valstybinio registracijos numerio ženklų išdavimas

Įmonė išduoda transporto priemonių valstybinio registracijos numerio ženklus. Per metus išduodama daugiau kaip 300 tūkst. numerio ženklų, iš kurių daugiau kaip 40 tūkst. išskirtiniai bei pasirenkami numerio ženklai (komercinės paslaugos).
-

Registrų tvarkymas

Įmonė atlieka Kelių transporto priemonių ir Kelių transporto priemonių vairuotojų registrų tvarkytojo funkcijas. Teikia registrų duomenis fiziniams ir juridiniams asmenims bei valstybės institucijoms. Duomenų teikimo valstybės institucijoms funkciją Įmonė atlieka savo lėšomis ir negauna finansavimo iš valstybės biudžeto.
-

Transporto priemonių savininkų apskaitos administravimas

Įmonė atlieka Transporto priemonių savininkų apskaitos informacinės sistemos (toliau – TPSAIS) valdytojo ir tvarkytojo funkcijas ir kiekvienai šalies gyventojui ar juridinio asmens įsigytai transporto priemonei suteikia savininko deklaravimo kodą. TPSAIS Įmonė įsteigė ir administruoja savo lėšomis ir negauna finansavimo iš valstybės biudžeto.

Per 2022 metus iš viso suteikta 893 tūkst. savininko deklaravimo kodų.
-

Valstybės registrų duomenų teikimas

Įmonės tvarkomų valstybės registrų duomenys yra teikiami fiziniams, juridiniams asmenims bei valstybės institucijoms.

Duomenų apimtys:

 - Kelių transporto priemonių registras – 8,3 mln. unikalių duomenų įrašų.
 - Kelių transporto priemonių vairuotojų registras – **2,03** mln. unikalių duomenų įrašų.

Nuo 2015 m. Įmonė aktyviai vysto ir plėtoja skaitmeniniais kanalais teikiamas paslaugas, skatina savo klientus naudotis elektroninėmis paslaugomis. 2022 m. duomenimis, skaitmeniniais kanalais teikiamų paslaugų apimtys:

1,1 mln. suteikta transporto priemonių registravimo paslaugu
37 % registravimo paslaugas gavo skaitmeniniais kanalais

194 tūkst. išduota vairuotojo pažymėjimų
35,1 % vairuotojo pažymėjimų užsakyta skaitmeniniais kanalais

893

64 %

tūkst. išduota SDKvisą...
 SDK išduota internetu

Įmonės atliekamos funkcijos yra apibrėžtos atskiruose SEAKĮ ir TPRMĮ straipsniuose:

- SEAKĮ 22 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad: „Asmens teisę vairuoti tam tikrų kategorijų motorines transporto priemones, kai teisė vairuoti transporto priemones nėra atimta, patvirtina įrašas apie išduotą vairuotojo pažymėjimą Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių vairuotojų registre ar valstybės įmonės „Regitra“ išduotas vairuotojo pažymėjimas, kurio duomenys tvarkomi Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių vairuotojų registre, ir šio įstatymo 13 straipsnio 9 dalyje nurodyti užsienio valstybėse išduoti vairuotojo pažymėjimai.“;

- SEAKĮ 22¹ straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad: „Valstybės įmonė „Regitra“, išduodama vairuotojo kvalifikacijos kortelę, patikrina teisės vairuoti tam tikros kategorijos transporto priemones galiojimą, nurodytą vairuotojo pažymėjime.“;

- SEAKĮ 23 straipsnio 1 dalies 6 punkte nustatyta, kad: „automobilio ir priekabos, kurios didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 750 kg, junginį, kurio didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg, leidžiama vairuoti tik išlaikius įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą valstybės įmonėje „Regitra“;“

- SEAKĮ 26 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad: „Tuo atveju, kai vežamas prie motorinės transporto priemonės ir (ar) priekabos galinės dalies pritvirtintas dviratis (dviračiai) uždengia valstybinio numerio ženklą, motorinės transporto priemonės ir (ar) priekabos gale gerai matomoje vietoje turi būti pritvirtinta valstybės įmonės „Regitra“ išduota lentelė su valstybiniu numeriu.“

MTPRMĮ 7 straipsnyje nustatyta, kad motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio apskaičiavimo ir sumokėjimo klausimais konsultacijas ir informaciją apie mokestines

prievoles mokesčio mokėtojams teikia valstybės įmonė „Regitra“, taip pat nustatyta valstybės įmonės „Regitra“ sprendimų dėl motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio apskaičiavimo ir sumokėjimo apskundimo tvarka.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Dėl SEAKĮ nuostatų.

Siūloma papildyti SEAKĮ 10 straipsnį nauja dalimi ir nustatyti konkrečius Įmonės, pertvarkytos į akcinę bendrovę „Regitra“, viešojo administravimo įgaliojimus eismo saugumo užtikrinimo srityje, t. y. siūloma nustatyti, kad, užtikrindama eismo saugumą, akcinė bendrovė „Regitra“:

1) atlieka motorinių transporto priemonių ir (ar) jų priekabų savininkų apskaitą (priima ir tvarko nuosavybės teisės į motorines transporto priemones ir (ar) jų priekabas įgijimo arba perleidimo deklaravimo dokumentus, tvarko Transporto priemonių savininkų apskaitos informacinę sistemą);

2) atlieka motorinių transporto priemonių ir (ar) jų priekabų registraciją (išduoda dokumentus, liudijančius apie transporto priemonės ir (ar) priekabos įregistravimą ir valstybinio registracijos numerio ženklus, sustabdo ar panaikina motorinės transporto priemonės ir (ar) priekabos leidimą dalyvauti viešajame eisme, tvarko Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registrą);

3) atlieka motorinių transporto priemonių vairuotojų registraciją (vykdo vairavimo egzaminavimą ir išduoda ir keičia motorinių transporto priemonių vairuotojų pažymėjimus, grąžina teisę vairuoti motorines transporto priemones, tvarko Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių vairuotojų registrą);

4) išduoda ir traukia į apskaitą vairuotojo kvalifikacijos korteles;

5) išduoda ir traukia į apskaitą laikinuosius valstybinio numerio ženklus, skirtus motorinėms transporto priemonėms, priekaboms, savivaldžių automobilių bandymams ženklini.

Atsižvelgiant į šį papildymą, siūloma atitinkamai patikslinti SEAKĮ 10 straipsnio 5 dalį, išbraukiant dalį Vidaus reikalų ministerijos ar jos įgaliotos institucijos funkcijų, nes šias funkcijas vykdys akcinė bendrovė „Regitra“.

Be to, siūloma papildyti SEAKĮ 27 straipsnio 4 dalį, siekiant aiškiai nustatyti, kad leidimą motorinei transporto priemonei ir (ar) priekabai dalyvauti viešajame eisme sustabdo Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registro tvarkytojas. Šiuo metu šioje dalyje nustatyta, kad šio leidimo sustabdymą panaikina Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registro tvarkytojas, tačiau nėra nustatyta, kas šį leidimą sustabdo.

Taip pat siūloma atitinkamai patikslinti kitas SEAKĮ nuostatas, kuriose minima Įmonė, vietoje jos nurodant akcinę bendrovę „Regitra“.

Dėl MTPRMĮ nuostatų.

Atsižvelgiant į tai, kad sprendimas dėl motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio apskaičiavimo ir jo sumokėjimo laikytinas administraciniu sprendimu, kuriam turėtų būti taikomi Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnyje nustatyti reikalavimai, MTPRMĮ projektu keičiamame 7 straipsnyje konkrečiai nurodoma, kad *sprendimus* dėl motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio apskaičiavimo ir jo sumokėjimo *priima* akcinė bendrovė „Regitra“.

Dėl įstatymų projektų įsigaliojimo.

Atsižvelgiant į valstybės įmonės „Regitra“ pertvarkai į akcinę bendrovę įvykdyti būtinus

atlikti veiksmus (turto vertinimas, Vyriausybės ir Vidaus reikalų ministerijos sprendimų priėmimas, po pertvarkymo veiksiančios akcinės bendrovės „Regitra“ įstatų įregistravimas juridinių asmenų registre ir kt.) siūlomas teikiamų įstatymų projektų įsigaliojimo terminas – 2024 m. liepos 1 d.

Pertvarkius valstybės įmonę „Regitra“ į akcinę bendrovę numatomos šios galimybės:

1. Užtikrinti administracinių paslaugų kokybę ne žemesnę nei valstybės įmonėje. Įprastai praktikoje klientų pasitenkinimas akcinės bendrovės teikiamų viešųjų ir administracinių paslaugų kokybe yra aukštesnis nei kitų juridinių statusų paslaugų teikėjų. Įmonės klientų pasitenkinimas teikiamomis paslaugomis viršija 90 proc.

2. Galimybė teikti ir vystyti komercines paslaugas.

3. Geresnis korporatyvinis valdymas. Aiškesnis bendrovių valdybų vaidmuo ir atsakomybė – valdyba, įgalinta priimti strateginius sprendimus, prisiima didesnę atsakomybę, jai galima nustatyti aiškius tikslus ir reikalauti rezultatų, būtų didesnė vadovo kontrolė. Valdyba skiria ir atšaukia vadovą, nustato jam tikslus, tvirtina bendrovės strateginį planą, be kitų funkcijų, gali vykdyti ir priežiūros funkcijas. Valdymui mažesnę įtaką daro politinė kaita (vadovo skyrimas, strateginių planų tvirtinimas), tai didina veiklos tęstinumą, tvarumą, grąžą ir efektyvumą.

4. Skaitmeninių paslaugų teikimo kanalų vystymas ir paslaugų, suteiktų elektroniniu būdu, dalies didinimas. Akcinės bendrovės turi didesnes galimybes pritraukti aukštos kvalifikacijos IT specialistų ir turimais ištekliais vystyti paslaugų teikimą skaitmeniniais kanalais.

5. Užtikrinti valstybės biudžetui grąžą už akcinės bendrovės teikiamas paslaugas. Pelno įmoka siekia 3–5 mln. Eur į valstybės biudžetą kasmet.

6. Galima lankstesnė atlygio politika ir konkurencingesnis aukštesnės kvalifikacijos specialistų pritraukimas.

7. Administruoti valstybės nustatytus mokesčius ir rinkliavas (transporto priemonių registracijos mokestis) neatlygintinai ir nenaudojant valstybės biudžeto lėšų administravimo funkcijai.

8. Dalyvauti ir įgyvendinti valstybinės reikšmės projektus (pvz., Transporto priemonių savininkų apskaitos sistemos sukūrimas) su vidiniais finansiniais ištekliais.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir, kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymų nuostatos nesusijusios su kriminogenine situacija ir korupcija.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų priėmimas neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant įstatymus inkorporuoti nereikės keisti kitų įstatymų.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus įstatymų projektus, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 23 straipsnio nustatyta tvarka turės būti parengtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl sutikimo pertvarkyti valstybės įmonę „Regitra“ į akcinę bendrovę ir valstybės turto investavimo“ projektas. Jį priėmus, turės būti parengti vidaus reikalų ministro įsakymų, reikalingų valstybės įmonės „Regitra“ pertvarkymui į akcinę bendrovę, projektai. Šiuos projektus parengs Vidaus reikalų ministerija.

Valstybės įmonę „Regitra“ pertvarkius į akcinę bendrovę turės būti keičiami ir kiti teisės aktai, kuriuose yra nuorodų į pakeistą institucijos pavadinimą (Vyriausybės nutarimai, vidaus reikalų ministro įsakymai).

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymams įgyvendinti valstybės, savivaldybių biudžetų ar kitų valstybės fondų lėšų neprireiks. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 23 straipsnio nustatyta tvarka rengiant ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl sutikimo pertvarkyti valstybės įmonę „Regitra“ į akcinę bendrovę ir valstybės turto investavimo“ projektą, turi būti įsigytos nepriklausomo Įmonės turto vertinimo paslaugos. Šios paslaugos bus įsigytos iš Įmonės vidinių išteklių, kurių preliminarai vertė siekia iki 100 tūkst. Eur.

14. Rengiant įstatymų projektus gauti specialistų vertinimai ir išvados

Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

„Saugus eismas“, „transporto priemonė“, „transporto priemonės registracija“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.